

Maranathakerk 28 juli 2019 7^e zondag na Pinksteren

Genesis 18: 20-33 Lucas 11: 1-13

Gemeente van Jezus Christus,

de tekst van het Onze Vader leert ons een tamelijk impertinente manier van bidden.

Niet zo beleefd, niet netjes, niet zoals we dat vroeger hebben geleerd.

Word geheiligd! uw naam. Kom! uw Koninkrijk. Geef! ons dagelijks brood. Vergeef! onze schuld. Gebiedende wijs, en omdat we dat niet zo gewend zijn, vertalen we het bij voorkeur braver in het Nederlands. 'Uw Koninkrijk kome', of: 'Laat uw Koninkrijk komen'.

Die wrijving komt deels ook wel door de taal die er achter zit. Amos Oz, de onlangs overleden israëliische schrijver, zei een keer dat de vertalingen van zijn boeken altijd veel lijviger zijn dan de uitgaven in het modern Hebreeuws waarin hij zijn boeken schreef. Als je in het Ivriet wilt dat je visite lekker gaat zitten zeg je : 'zit!'

Het behoeft geen betoog dat wij daar in het nederlands toch nog wel wat om heen zouden zeggen.

Deze directe manier van zeggen zien we verder ook in de lezing. De leerling zegt: Heer, leer! ons bidden. De vriend midden in de nacht aan de poort zegt: leen! me drie broden. Alweer: onze vertaling vindt dat niet netjes en maakt ervan: 'wil je me drie broden lenen' Gebiedende wijs. En, het Onze Vader is ook heel kort. De versie die we gewend zijn om te bidden, die uit de Bergrede, zoals Mattheus het weergeeft, is hier bij Lukas zelfs nóg korter. Dat helpt wel om het uit je hoofd te leren, zodat je het in je hart kunt dragen, altijd bij je hebt, als je slaapt en als je waakt, thuis, of onderweg. Zodat het soms vanzelf in jou gaat bidden, jou te hulp komt.

Het Onze Vader is een rijtje korte zinnestukjes, gebiedend, direct, 'word geheiligd, kom, geef, vergeef', met één zinnestukje erin dat afwijkt, dat niet past in dat rijtje: 'want ook wijzelf vergeven iedereen die ons iets schuldig is'

Lukt ons dat, iedereen vergeven? Laten we die vraag voor nu parkeren. Laten we nu onze aandacht geven aan dat ene zinnestukje, omdat het zo ópvalt in dit rijtje, omdat het zo anders is. Het valt buiten de cadans, het brengt je uit je ritme. Het is eigenlijk geen bidden.

Als je het Onze Vader bidt voel je hoe vreemd het is. Vergeef ons onze schulden, want wij doen het ook, of: zoals wij het óók doen. Alsof we God ter aanmoediging, ons eigen goeie gedrag voorhouden.

Een opdracht aan óns dan. Dat zou heel goed kunnen. In de versie van het Mattheüsevangelie volgt direct op het onze Vader díe uitleg: als wij niet in staat zijn anderen los te laten in de schuld of het tekort dat anderen aan ons hebben, kan God ons ook niet vrijmaken van wat op óns drukt aan schuld of tekort. Ik vermoed dat de meesten van ons die uitleg altijd even door zich heen voelen gaan bij het bidden van dit zinnetje. We bidden tot God, en even, tussendoor, onderbreken we het spreken tot Hem met een vermaning aan ons zelf. Bid om vergeving, om bevrijding, maar jouw eigen inzet om alles wat je een ander zou kunnen verwijten uiteindelijk toch los te laten moet er wel zijn.

Deze uitleg heeft, gezien de weergave van Mattheus, zeker goede papieren.

Maar ook dit laten we nu even staan. Want dit zinnetje dat het ritme van ons bidden onderbreekt, krijgt in het evangelie van Lucas een andere uitleg. Bij Lucas volgt op het Onze Vader niet die vermaning, maar een verhaaltje.

Over een vriend, die midden in de nacht een vriend aan de deur krijgt, en wat doe je dan, je doet de deur open en je geeft hem onderdak. In die tijd, zonder fatsoenlijke hotels, en, nog steeds, in de oosterse, islamitische, cultuur, is gastvriendschap een heilige zaak. Daar ga je voor, en dus moet de andere vriend het ontgelden. En die weet het, hier ontkom ik niet aan. Of ik zin heb of niet, die broden ga ik geven. Hij daar aan de poort zal volhouden tot ík geef wat híj wil. Hij weet het en ik weet het, zo zal het gaan.

Dit verhaal vinden we alleen bij Lucas. Elders geeft hij er een variatie van, en ook dat verhaaltje vinden we alleen bij hem. Dan is het een volhardende weduwe die bij een onwillige rechter haar recht opeist, en ook zij krijgt want ze wil, want zegt hij 'straks komt ze me nog in m'n gezicht slaan'.

Terug naar het verhaal van de vrienden en de broden. Daar volgt een uitleg op.

Opnieuw wordt een rijtje in de gebiedende wijs gebruikt, maar nu aan óns gericht: bidt! zoekt! klopt!

Doe het, durf het, vrijmoedig, onbeschaamd, impertinent, want, en nu komt het:

als wij mensen al, terwijl we zo lui zijn als die onwillige rechter, zeer chagrijning midden in de nacht, kortom niet echt voorbeeldig van karakter,

als wij al in staat zijn, ondanks alles, tot af en toe, hier en daar waarachtig, toch nog iets goeds, hoeveel te meer dan Onze Vader in de hemel.

Dit is de uitleg van dat zinnetje zoals Lúcas die heeft geput uit de rijkdom van wat hem van Jezus was overgeleverd. Wanneer we bidden 'want ook wij vergeven' vallen we uit

het ritme, we struikelen over onze eigen voeten, en dat nu even niet om ons te vermanen tot wat wij moeten doen. Dit afwijkende zinnetje laat ons struikelen over de goedheid, de generositeit van God, de Vader, zoals Jezus ons heeft leren bidden. Als het óns soms al lukt iets goeds te doen, hoe veel te meer Hem. Dit is niet om Gód iets uit te leggen, maar om óns iets uit te leggen. Over Hém.

Leer ons bidden, zei de leerling. Dit is wat we horen: bidt! Vrijuit, kort, krachtig. Aándringen wordt ons voorgehouden: bidt, zoekt, klopt. Niet omdat God dat nodig heeft, maar opdat wij leren bidden. Dat is: leren juist veel te vragen, heel erg veel, op het onbehoorlijke af. En nee, het gaat niet mis, als het genoeg is sluit Hij wel af, zoals Hij deed, bij Abraham. Zo is het goed, je hebt genoeg gevraagd, Gods goedheid aan het licht gebracht.

Waarom is dat bidden om vergeving van schuld zo belangrijk? Nu even niet denken aan de prediking door de eeuwen heen over oordeel en erger. De lezing van vandaag loopt uit op de gave van de Heilige Geest. Daar loopt het bídden dat Hij ons leert, op uit. Vergeving, gebed en Heilige Geest. Precies zo, in de combinatie van die woorden, zien we Jezus' eigen leven weergegeven. Hoe zien we Jezus als volwassen man de allereerste keer in het Evangelie van Lucas? We zien Jezus, in gebed, na zijn doop door Johannes tot vrijmaking van zonde, en daarop ontvangt Hij de Heilige Geest. Opnieuw, vergeet nu even alle zwaarigheid. Waarom is die vergeving zo belangrijk? Omdat je alleen als je vrijuit en onbekommerd bent aangesloten op de gave Gods, je staande blijft in het gericht van mensen, in het gericht van het léven. Daarin je weg vindt, jouw weg. Je spoor kan houden. Het bidden van Jezus is daartoe zo wezenlijk geweest, je zie Hem in gebed door heel het Evangelie heen, tot in Gethsemane, in de nacht van zijn overlevering. Niet voor niets zegt Hij dán tot zijn leerlingen: bidt dat je niet in verzoeking, in beproeving komt. Dat is: dat je niet wegloopt, dat je niet verzaakt. Leer ons bidden, en dat doet Hij. Hij deelt met ons zijn weg, neemt ons mee in wat zijn eigen thema's zijn geweest. Bidden doet hij tot in dat laatste uur voor zijn gevangename, Hij bidt tot het uiterste, neemt niet zómaar zijn beproeving aan. 'En leidt ons niet in beproeving' tenslotte. 'God, maak het me niet té zwaar'. Dat mag je gewoon bidden, laat het ook voor mij haalbaar zijn, draagbaar.

Opnieuw, laten we niet denken aan de wellicht zware beelden van alles wat ons van hogerhand werd beschikt, of je wilt of niet. Wat hier gezegd wordt is doorweven van intimiteit van God en deze mens. Het is deze mens die ons leert, hoe zwaar mensen of

omstandigheden me ook belagen: in dit bidden is alles in mijn leven een zaak van Hem en mij. En van niets of niemand anders.

Vader, Onze Vader. Dit gebed maakt ons tot zijn leerling. Het gebed dat Hij ons leert voert ons binnen in een sfeer van geestelijke inhaligheid, van vrijheid, durf en onbeschaamdheid, waarin het aandringen wordt geprezen omwille van de gave Gods, omwille van het openbaar worden van zijn goedheid, omwille van de Heilige Geest die gegeven wil zijn. Dit gebed is vóór alles een persoonlijk gebed, van toewijding, van ontvangen, van hulp om in je spoor te kunnen blijven. Of misschien wel, voor het eerst, eindelijk, je spoor te kunnen vinden.

Amen

Den Haag, 28 juli 2019, Erika van Gernerden